

Zaak C-654/20

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

15 november 2020

Verwijzende rechter:

Apelativen sad Sofia (rechter in tweede aanleg Sofia, Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 november 2020

Openbaar aanklager in de strafprocedure:

Apelativna prokuratura Sofia

Veroordeelde/dader in de strafprocedure:

VD

Voorwerp van het hoofdgeding

Bij het hoofdgeding gaat het om een buitengewone procedure die ertoe strekt een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak te heroverwegen. Deze procedure is door een openbaar aanklager bij de verwijzende rechter ingeleid, met het verzoek tot vernietiging van de uitspraak die in de beroepszaak is gedaan en terugverwijzing van de zaak naar een andere kamer van de rechter in tweede aanleg voor een nieuwe behandeling, subsidiair tot vernietiging van de uitspraak in hoger beroep en bevestiging van de uitspraak van de rechter in eerste aanleg, waarin de dader schuldig werd bevonden aan het plegen van een strafbaar feit, maar werd vrijgesproken van strafrechtelijke aansprakelijkheid. Het door voornoemde rechters behandelde feit bestaat in het besturen van een motorvoertuig tijdens het ondergaan van een bestuurlijke sanctie bestaande in een schorsing van het rijbewijs.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Het verzoek om een prejudiciële beslissing is gebaseerd op artikel 267, tweede alinea, VWEU en betreft de uitlegging van het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen alsmede van artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”). De verwijzende rechter wenst te vernemen of nationale regelingen verenigbaar zijn met het Unierecht die voorzien in de mogelijkheid dat voor een en hetzelfde feit ofwel een bestuursrechtelijke sanctie wordt opgelegd ofwel een straf wegens het plegen van een strafbaar feit, zonder dat daarbij criteria zijn vastgelegd om te beoordelen of de dader strafrechtelijk dan wel bestuursrechtelijk aansprakelijk moet worden gesteld.

Prejudiciële vragen

1. Staat het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen in de weg aan een nationale regeling die voor een en hetzelfde feit, te weten het besturen van een motorvoertuig tijdens het ondergaan van een bestuurlijke dwangmaatregel bestaande in een schorsing van het rijbewijs, voorziet in zowel bestuursrechtelijke als strafrechtelijke aansprakelijkheid, zonder dat er criteria zijn die een objectieve afbakening van deze twee vormen van aansprakelijkheid mogelijk maken?
2. Indien het Hof van Justitie van de Europese Unie de eerste vraag ontkennend beantwoordt: over welke bevoegdheden beschikt de nationale rechter om de doeltreffende toepassing van de rechtsbeginselen van de Europese Unie te waarborgen?
3. Is de oplegging van een vrijheidsstraf van maximaal drie jaar en een geldboete van 200 tot 1 000 lev (BGN) voor het strafbare feit van het besturen van een motorvoertuig tijdens het ondergaan van een bestuurlijke dwangmaatregel bestaande in een schorsing van het rijbewijs, evenredig in de zin van artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?

Unierechtelijke bepalingen en rechtspraak

Verdrag betreffende de Europese Unie: artikel 6, lid 3

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie: artikel 90 en artikel 91, lid 1, onder c)

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: artikel 49

Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs: artikel 11, lid 2

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden: artikel 5, lid 1

Arrest van 3 mei 2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EU:C:2007:261, punten 49 en 50 en aldaar aangehaalde rechtspraak

Arrest van 12 februari 2019, TC, C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, punten 59 en 60 en aldaar aangehaalde rechtspraak

Arrest van 16 juli 2015, Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, punt 21 en aldaar aangehaalde rechtspraak

Beschikking van 12 juli 2018, Pinzaru en Cirstinoiu, C-707/17, niet gepubliceerd, EU:C:2018:574, punt 26

Bepalingen van nationaal recht

Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht): artikel 9, lid 2, en de artikelen 78a en 343c.

Nakazatelno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering): artikel 301, lid 1, artikel 305, lid 6, artikelen 375 tot en met 380.

Zakon za dvizhenieto po patishtata (wegenverkeerswet): artikelen 150, 150a, 151a, 171 en 177.

Naredba N° 3 ot 11.5.2011 za iziskvaniata za fizicheska godnost kam vodachite na motorni prevozni sredstva i reda za izvarshvane na meditsinskite pregledi za ustanovyavane na fizicheskata godnost za vodachite ot razlichnite kategorii (verordening nr. 3 van 11 mei 2011 betreffende de eisen met betrekking tot de lichamelijke geschiktheid van bestuurders van motorvoertuigen en de wijze van uitvoering van medische keuringen om de lichamelijke geschiktheid van bestuurders van verschillende categorieën vast te stellen), vastgesteld door de minister van Volksgezondheid

Naredba N° 3 ot 29.08.2011 za pridobivane na pravospodobnost za provezhdane na izpiti na kandidatite za vodachi na motorni prevozni sredstva (verordening nr. 3 van 29 augustus 2011 betreffende het verkrijgen van het vakbekwaamheidsbewijs voor het examineren van kandidaat-bestuurders van motorvoertuigen), vastgesteld door de minister van Onderwijs, Jeugd en Wetenschap

Naredba N° 38 ot 16.04.2004 za usloviata i reda za provezhdaneto na izpitite na kandidati za pridobivane na pravospodobnost za upravlenie na motorno prevozno sredstvo i reda za provezhdane na proverochnite izpiti (verordening nr. 38 van 16 april 2004 betreffende de voorwaarden en nadere voorschriften voor examens ter verkrijging van de rijbevoegdheid en de uitvoeringsbepalingen voor bevestigende tests), vastgesteld door de minister van Verkeer en Communicatie

Naredba N° 31 ot 26.07.1999 za iziskvaniata, usloviata i reda za pridobivane na pravospodobnost za upravlenie na motorno prevozno sredstvo (verordening nr. 31

van 26 juli 1999 betreffende de eisen, voorwaarden en nadere voorschriften voor het verkrijgen van de rijbevoegdheid), vastgesteld door de minister van Vervoer en door de minister van Onderwijs en Wetenschap

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 De persoon tegen wie vervolging is ingesteld (hierna: „verweerder”) is rijbevoegd en heeft een rijbewijs. Op 9 mei 2018 vorderde de Oblasten direktor (regionaal directeur) van het Ministerstvo na vatrešnite raboti (ministerie van Binnenlandse Zaken) bij wijze van bestuurlijke dwangmaatregel zijn rijbewijs in, omdat hij had verzuimd geldboetes te betalen die hem wegens begane verkeersovertredingen bij wijze van bestuursrechtelijke sancties waren opgelegd. Het rijbewijs werd geschorst totdat hij de openstaande geldboetes zou betalen. Op 23 augustus 2018 werd verweerder door politieagenten aangehouden voor een controle toen hij op een drukke boulevard in Blagoevgrad in een personenauto zonder verlichting reed. De agenten stelden vast dat zijn rijbewijs was geschorst. Daarop werd een beschikking gegeven waarin werd vastgesteld dat hij een bestuursrechtelijke overtreding had begaan.
- 2 Op verzoek van de openbaar aanklager werd op 19 maart 2019 bij de Rayonna prokuratura Blagoevgrad (regionaal openbaar ministerie Blagoevgrad) een strafrechtelijke procedure tegen verweerder ingeleid, omdat hij op 23 augustus 2018, tijdens het ondergaan van een bestuurlijke dwangmaatregel bestaande in een schorsing van het rijbewijs, een motorvoertuig had bestuurd. Deze daad werd door de openbaar aanklager als strafbaar feit in de zin van artikel 343c, lid 3 juncto lid 1, van de Nakazatelen kodeks (hierna: „NK”) aangemerkt. Op grond van deze bepaling wordt het besturen van een motorvoertuig tijdens het ondergaan van een bestuurlijke dwangmaatregel bestaande in een schorsing van het rijbewijs, strafbaar gesteld met een vrijheidsstraf van maximaal drie jaar en een geldboete van 200 tot 1 000 BGN. Tijdens het verhoor bekende verweerder de feiten en verklaarde hij, dat hij voor zijn werk met een voertuig moest rijden en inkomstenverlies leed doordat hij vanwege de intrekking van zijn rijbewijs niet kon werken, en dat hij op de dag waarop hij het feit pleegde het voertuig moest besturen om medicijnen te kopen die zijn ernstig zieke broer dringend nodig had.
- 3 In de procedure in eerste aanleg ging de Rayonen sad Blagoevgrad (rechter in eerste aanleg Blagoevgrad, Bulgarije) ervan uit dat verweerder een strafbaar feit had gepleegd door met de personenauto op een drukke boulevard te rijden, daarbij lichtzinnig te handelen en de verkeersregels te overtreden. Tegelijkertijd sprak deze rechtbank hem op grond van artikel 78a, lid 1, NK vrij van strafrechtelijke aansprakelijkheid, omdat het strafbare feit krachtens deze bepaling met een vrijheidsstraf van maximaal drie jaar wordt bestraft en verweerder tot dan toe nog niet was veroordeeld en nog niet was vrijgesproken van strafrechtelijke aansprakelijkheid. Conform deze bepaling, die voorziet in een geldboete van 1 000 tot 5 000 BGN, werd hem een geldboete van 1 000 BGN opgelegd.

- 4 In hoger beroep vernietigde de Okrazhen sad Blagoevgrad (rechter in tweede aanleg Blagoevgrad, Bulgarije) het vonnis van de Rayonen sad, werd verweerder vrijgesproken en werd vastgesteld dat zijn daad geen strafbaar feit vormde, omdat deze slechts een verwaarloosbaar gevaar voor de samenleving opleverde en daarom als bestuursrechtelijke overtreding moest worden aangemerkt. Om deze reden legde deze rechter hem een bestuursrechtelijke sanctie van 300 BGN op krachtens artikel 177, lid 1, punt 2, van de Zakon za dvizhenieto po patishtata (hierna: „ZDvP”). Deze bepaling voorziet in een geldboete van 100 tot 300 BGN voor personen die een motorvoertuig besturen terwijl hun rijbewijs is geschorst. De rechter in tweede aanleg was van oordeel dat, hoewel verweerder reeds meermaals was gestraft voor bestuursrechtelijke overtredingen in de zin van de ZDvP, het feit waarop de procedure betrekking heeft slechts een verwaarloosbaar gevaar voor de samenleving opleverde, omdat verweerder niet was veroordeeld of bestraft voor gepleegde strafbare feiten, en hem ook geen bestuursrechtelijke sancties waren opgelegd voor feiten die verband hielden met het besturen van een motorvoertuig zonder rijbewijs tijdens de ontzegging van de rijbevoegdheid of de schorsing van het rijbewijs. Deze rechter hield tevens rekening met het feit dat verweerder de vastgestelde feiten had toegegeven, spijt had van het voorval en als reden voor het besturen van het voertuig had aangegeven dat hij medicijnen voor zijn zieke broer moest kopen.
- 5 De procedure bij de verwijzende rechter werd ingeleid op verzoek van de Apelativen prokuror (openbare aanklager in hoger beroep, Bulgarije) bij de Apelativna prokuratura Sofia (openbaar ministerie in hoger beroep Sofia, Bulgarije) en strekte tot vernietiging van het vonnis van de Okrazhen sad Blagoevgrad en terugverwijzing van de zaak naar een andere kamer van die rechterlijke instantie voor een nieuwe behandeling. Subsidiair verzoekt de openbaar aanklager de uitspraak in hoger beroep van de Rayonen sad Blagoevgrad te bevestigen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 6 De openbare aanklager in hoger beroep is van oordeel dat de Okrazhen sad Blagoevgrad een materieelrechtelijke fout heeft begaan door aan te nemen dat de handeling waarop de procedure betrekking heeft slechts een gering gevaar voor de samenleving opleverde. Volgens de openbare aanklager in hoger beroep is niet voldaan aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 9, lid 2, NK – volgens hetwelk een daad die weliswaar formeel voldoet aan de toepassingsvoorwaarden van een bij wet vastgelegd strafbaar feit, maar een kleinigheid is waarvan geen of kennelijk slechts een verwaarloosbaar gevaar voor de samenleving uitgaat, niet als strafbaar feit wordt aangemerkt –, omdat verweerder meermaals wegens overtreding van de ZDvP is gestraft. Het door verweerder gepleegde feit voldoet aan de criteria voor het strafbare feit bedoeld in artikel 343c, lid 3 juncto lid 1, NK, en voor dit strafbare feit is niet vereist dat het gevaar voor de samenleving daadwerkelijk is ontstaan.

- 7 De verwijzende rechter geeft geen argumenten van verweerder aan.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 8 De verwijzende rechter stelt vast dat de lidstaten krachtens richtlijn 2006/126 de bevoegdheid hebben om eigen, nationale strafrechtelijke en politieke bepalingen vast te stellen die voorzien in strafrechtelijke of bestuursrechtelijke maatregelen met betrekking tot het intrekken of schorsen van het rijbewijs.
- 9 Hij zet uiteen dat volgens vaste rechtspraak van het Hof de lidstaten bij ontbreken van harmonisatie van de Uniewetgeving op het gebied van de toepasselijke sancties in geval van niet-naleving van de voorwaarden van een Unierechtelijke regeling, bevoegd zijn de sancties te kiezen die hun passend voorkomen. Zij moeten deze bevoegdheid echter uitoefenen met eerbiediging van het Unierecht en de algemene beginselen daarvan, en dus ook met eerbiediging van het legaliteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel (arrest van 16 juli 2015, Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, punt 21 en aldaar aangehaalde rechtspraak, alsmede beschikking van 12 juli 2018, Pinzaru en Cirstinoiu, C-707/17, niet gepubliceerd, EU:C:2018:574, punt 26). In het bijzonder mogen de repressieve maatregelen die krachtens de nationale wettelijke regeling zijn toegestaan, niet buiten de grenzen treden van wat geschikt en noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de legitieme doelstellingen die met deze wettelijke regeling worden nagestreefd.
- 10 Volgens de verwijzende rechter heeft het onderhavige geding betrekking op de toepassing van het Unierecht op het gebied van het gemeenschappelijk vervoersbeleid en in het bijzonder van de maatregelen ter vergroting van de verkeersveiligheid. Hij stelt vast dat de Bulgaarse rechter in de onderhavige zaak, voor zover hij het Unierecht toepast, kan verwijzen naar artikel 49 van het Handvest, omdat het Handvest volgens artikel 51 daarvan van toepassing is op het hoofdgeding.
- 11 Ter omzetting van richtlijn 2006/126 in nationaal recht heeft de Bulgaarse wetgever wijzigingen in de ZDvP en voornoemde Naredba Nr. 3 van 11 mei 2011, Naredba Nr. 3 van 29 augustus 2011 en Naredba Nr. 31 van 26 juli 1999 aangenomen. Anderzijds golden de wettelijke bepalingen over sancties op niet-naleving van de verplichting om bij het besturen van een motorvoertuig in het bezit te zijn van een op regelmatige wijze afgegeven en geldig rijbewijs, ook al toen de richtlijn nog niet was vastgesteld. In het bijzonder werden de in artikel 343c, leden 1 en 2, NK omschreven strafbare feiten in 1995 vastgesteld, en bestaan de in artikel 177, lid 1, ZDvP omschreven bestuursrechtelijke overtredingen sinds de bekendmaking van deze wet in 1999.
- 12 In 2016 werd een nieuw strafbaar feit ingevoerd, in artikel 343c, lid 3, NK, waarin het besturen van een motorvoertuig tijdens het ondergaan van een bestuurlijke dwangmaatregel bestaande in een schorsing van het rijbewijs, strafbaar is gesteld.

Artikel 177, lid 1, punt 2, ZDvP voorziet echter al sinds de bekendmaking van deze wet in 1999 in een volkomen identieke bestuursrechtelijke overtreding.

- 13 De verwijzende rechter wijst erop dat voordat het nieuwe, in artikel 343c, lid 3, NK beschreven strafbare feit in 2016 werd vastgesteld, uit de toepassingsvoorwaarden voor de strafbare feiten in artikel 343c, leden 1 en 2, NK duidelijk en ondubbelzinnig bleek dat er een subsidiariteitsverhouding bestaat tussen het strafrecht en de wetgeving betreffende bestuursrechtelijk bestrafte gedragingen. Zo wordt degene die tijdens het ondergaan van de straf van ontzegging van de rijbevoegdheid een motorvoertuig bestuurt, krachtens artikel 343c, lid 1, NK bestraft nadat hij voor ditzelfde feit bestuursrechtelijk is bestraft. Degene die dit feit pleegt binnen een jaar nadat hij bestuursrechtelijk is bestraft voor het besturen van een motorvoertuig zonder rijbewijs, wordt krachtens artikel 343c, lid 2, NK bestraft. Bij deze twee strafbare feiten in artikel 343c, leden 1 en 2, NK worden de strafrechtelijke en de bestuursrechtelijke aansprakelijkheid derhalve duidelijk afgebakend door de dwingende voorwaarde dat aan een procedure wegens deze strafbare feiten de oplegging van een bestuursrechtelijke sanctie vooraf moet zijn gegaan. Dit betekent dat de strafrechtelijke aansprakelijkheid in beide gevallen subsidiair is ten opzichte van de bestuursrechtelijke aansprakelijkheid voor een overtreding.
- 14 Het nieuwe strafbare feit van artikel 343c, lid 3, NK vereist daarentegen niet dat eerst een bestuursrechtelijke sanctie wordt opgelegd alvorens er sprake kan zijn van strafrechtelijke aansprakelijkheid. In dit geval ontbreken objectieve criteria die een afbakening mogelijk zouden maken van het strafbare feit in artikel 343c, lid 3, NK ten opzichte van de reeds bestaande en geheel identieke bestuursrechtelijke overtreding bedoeld in artikel 177, lid 1, punt 2, ZDvP. Het verschil tussen het voornoemde strafrechtelijk strafbaar gestelde feit en het bestuursrechtelijk strafbaar gestelde feit bestaat niet in de objectieve bestanddelen van het feit, maar uitsluitend in de sancties die erop staan en de (strafrechtelijke dan wel bestuursrechtelijke) procedureregels voor het opleggen ervan.
- 15 De verwijzende rechter stelt vast dat de wetgever geen concrete motivering heeft gegeven voor de strafbaarstelling van het besturen van een motorvoertuig tijdens een schorsing van het rijbewijs. In het eerste wetsontwerp tot wijziging en aanvulling van de NK werd inderdaad geen wijziging of aanvulling van artikel 343c NK voorgesteld. Pas toen het wetsvoorstel in eerste lezing was aangenomen, dienden twee parlementsleden het voorstel in om aan deze bepaling een nieuw derde lid toe te voegen. Uit een zin die deze twee parlementsleden in hun voorstel gebruikten, blijkt dat zij het voorgestelde nieuwe strafbare feit als identiek beschouwden aan de in artikel 343c, leden 1 en 2, NK omschreven strafbare feiten. Noch in de juridische commissie, noch in de debatten tijdens de eerste en de tweede lezing van het wetsontwerp in het plenum van het Narodno sabranie (parlement) werden redenen besproken voor het invoegen van het nieuwe lid 3 in artikel 343c NK.

- 16 Volgens artikel 11, lid 3, van de Zakon za normativnite aktove (wet op de rechtsregels, hierna: „ZNA”) worden rechtsregels opgeheven, gewijzigd of aangevuld door de uitdrukkelijke bepaling van de nieuwe handeling of een besluit tot wijziging of aanvulling. Sinds de toevoeging van het nieuwe lid 3 aan artikel 343c in 2016 is het bestuursrechtelijk strafbare feit in artikel 177, lid 1, punt 2, ZDvP niet uitdrukkelijk geschrapt, hoewel de wetgever daar wel de gelegenheid toe had toen in 2018 met betrekking tot dit artikel 177 andere wijzigingen werden vastgesteld. Voornoemd bestuursrechtelijk strafbaar gesteld feit bleef echter onveranderd bestaan.
- 17 In de Bulgaarse rechtsleer en rechtspraak wordt algemeen aangenomen dat de fundamentele afbakening tussen bestuursrechtelijk strafbaar gestelde feiten en strafrechtelijke aansprakelijkheid voortvloeit uit het gevaar dat het feit voor de samenleving vormt. De wetgever heeft echter geen extra objectieve omstandigheden genoemd waaruit blijkt dat het feit een verhoogd gevaar voor de samenleving vormt en strafrechtelijk strafbaar moet worden gesteld. De verwijzende rechter merkt op dat van het besturen van een motorvoertuig tijdens de schorsing van het rijbewijs minder gevaar voor de samenleving uitgaat dan van het besturen van een motorvoertuig door een dader aan wie de rijbevoegdheid reeds bij wijze van sanctie is ontzegd en die voor dit feit bestuursrechtelijk is bestraft.
- 18 Door het ontbreken van deze objectieve criteria om te bepalen of het feit strafrechtelijk dan wel bestuursrechtelijk strafbaar is, komt deze afweging volledig bij de overheidsinstantie te liggen die een bestuursrechtelijke sanctie in de vorm van een geldboete kan opleggen of het openbaar ministerie kan verzoeken wegens het strafbare feit een strafrechtelijke procedure in te leiden. In die omstandigheden heeft de parallelle toepassing van het strafbare feit van artikel 343c, lid 3, NK en de bestuursrechtelijke overtreding van artikel 177, lid 1, punt 2, ZDvP, tot gevolg dat daders voor een en hetzelfde feit ongelijk worden behandeld, aangezien aan hen sancties kunnen worden opgelegd die niet even streng zijn: een vrijheidsstraf van maximaal drie jaar en een geldboete van 200 tot 1 000 BGN wanneer aangenomen wordt dat het feit strafrechtelijk strafbaar is, of een geldboete van 100 tot 300 BGN wanneer aangenomen wordt dat het om een bestuursrechtelijke overtreding gaat.
- 19 De verwijzende rechter voert aan dat de ongelijke behandeling van soortgelijke gevallen inbreuk maakt op het beginsel van gelijke behandeling van burgers, dat verankerd is in artikel 6 van de Konstitutsia na Republika Bulgaria (grondwet van de Republiek Bulgarije). Het feit dat burgers de gevolgen van het feit niet kunnen voorzien, is in strijd met de fundamentele beginselen van het Unierecht zoals het rechtszekerheidsbeginsel en het beginsel van bescherming van het gewettigd vertrouwen. Bovendien vormt het ontbreken van overeenstemming in de wet tussen het gevaar voor de samenleving en het strafrechtelijke karakter van het feit een inbreuk op artikel 49 van het Handvest, waarin het legaliteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel inzake delicten en straffen zijn verankerd, omdat een feit in gelijke situaties zowel strafrechtelijk vervolgbaar als bestuursrechtelijk

strafbaar kan zijn, hetgeen resulteert in een discrepantie tussen de ernst van het feit en de zwaarte van de sanctie die erop van toepassing is.

- 20 De rechtspraak van de Bulgaarse rechterlijke instanties in zaken die zien op het besturen van een motorvoertuig tijdens het ondergaan van een bestuurlijke dwangmaatregel bestaande in een schorsing van het rijbewijs, is om deze reden niet uniform. De verwijzende rechter geeft concrete voorbeelden van zowel rechterlijke uitspraken waarin de lijn van de openbaar aanklager wordt gevolgd dat het feit als strafrechtelijk vervolgbaar moet worden aangemerkt, als van rechterlijke uitspraken waarin de rechter tot de slotsom komt dat het feit bestuursrechtelijk dient te worden bestraft, en waarin de verweerdere worden vrijgesproken van het in de dagvaarding ten laste gelegde feit. Ook worden zaken genoemd waarin het openbaar ministerie de strafprocedure beëindigde en de dader een bestuursrechtelijke sanctie werd opgelegd.
- 21 De verwijzende rechter bespreekt ook de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Hij wijst erop dat in het arrest van 3 mei 2007, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, punten 49 en 50) is geoordeeld dat het legaliteitsbeginsel ter zake van strafbare feiten en straffen impliceert dat de wet een duidelijke omschrijving geeft van de strafbare feiten en de daarop gestelde straffen. Aan deze voorwaarde is voldaan wanneer de justitiabele uit de bewoordingen van de relevante bepaling, zo nodig met behulp van de door de rechterlijke instanties daaraan gegeven interpretatie, kan opmaken voor welk handelen of nalaten hij strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld. De verwijzende rechter citeert tevens het arrest van het Hof van 12 februari 2019, *TC* (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, punten 59 en 60), waarin wordt gesteld dat voor de uitvoering van een vrijheidsbenemende maatregel een wettelijke grondslag moet bestaan die dit rechtvaardigt, waarbij die wettelijke grondslag moet voldoen aan de vereisten van duidelijkheid, voorzienbaarheid en toegankelijkheid teneinde elk gevaar van willekeur uit te sluiten.
- 22 De verwijzende rechter voert tevens het arrest *Medvedyev* tegen Frankrijk van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens uit 2010 aan, waarin wordt gesteld dat het legaliteitscriterium vereist dat „alle wetten voldoende nauwkeurig zijn om elk gevaar van willekeur uit te sluiten en om de burgers in staat te stellen om – zo nodig na het inwinnen van deskundig advies – in een mate die gelet op de omstandigheden redelijk is, de gevolgen te kunnen voorzien waartoe een bepaalde handeling kan leiden”.